

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovere nem videmus libenter. (Az általalok katolikusok térekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XI: Zichy Nándor grófnak 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (iskola-utca 4. sz.)

A Kossuth neve.

Sokáig abban a véleményben voltunk, hogy a katolikusoknak, különösen a katolikus papoknak nem kell védeni magukat az ellen az ocsmány vád ellen, hogy ők Kossuth Lajosnak gyűlöli. Azt hittük, hogy a Zimándy Ignác esete, kapcsolatban a Lepsényi ügyével, csak privát dolognak fog tekinteni, velük és az ő véleményükkel nem fogják azonosítani az egész katolikus papságot. Azonban az újabb időben ismét jönnek látták a liberális lapok megindítani a hajszát. Hiszen nagyon jól tudják, hogy a Kossuth Lajos neve még mindig varázsszerű erővel hat a nemzet egy részére. A katolikusokat, a katolikus papokat, a néppártot pedig gyűlölni kell minden liberálisnak, tehát ezt a vádat felújítani és vele őket bemocskolni soha nem volt időszerűbb, mint manapság.

Mi azonban tiltakozunk ez ellen, s mikor ezt mondjuk, nem egyes emberek, hanem a nagy általánosság nevében merünk beszélni.

Kossuth Lajos nagyságát, az ő ragyogó tehetségeit, lángoló hazaszeretét

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

A régi szent Péter bazilika és a kripták.

Írta: **Minimus.**

(Folytatás.)

A boltzaton szintén a szent András életéből való képek vannak. Látni még négy szimbolikus alakot, az okosság, igazság, éberség, szeretet alakjait, úgy látszik, szintén a régi bazilikából való másolatok. A következő folyosó részletek ugyanezek vannak, de márványból. Jobbról-balról két dombormű, az egyik az utolsó ítélet, II. Pál sirjáról, a másik az Üdvözítő feltámadása, III. Callixtus emlékei közül. Az elsőnél, hol a jelenetek beosztása, mint az a szoroson megadott szentírás alap miatt természetes, ugyanaz mint a Sixtina-kápolnai képnél, az üdvözültek közé felvette a halászművész II. Pál pápát, ki valószínűleg mecenásza volt és III. Frigyes német császár. A jámbor aligha a fondorkodó és kapzsi oldaláról ismerte a vén harpagont.

Tovább pápai bulla látható, mely megtiltja a nőknek a kriptákba való lezsalást, az egy Pünkösdhétfő kivételével. Sok ereklyét tartalmazhat egy a falba épített derék kő, úgynevezett polyandron, melybe a bazilika lerombolásakor a sírok tartalmát gyűjtötték össze. Az Adámot és Évát ábrázoló két dombormű közül az egyik különösen feltűnik eredeti felfogásával. Éva létrejöttét akarva bemutatni, azt a jelenetet adja, mikor Ádám alszik, az oldalából meg az Ur parancsára Éva szép kényelmesen előbúvik, félig már kiinn van a képen.

tagadni annyi, mint tagadni a történelmi igazságot. Hatása a nemzetre óriási volt, sőt hazai történelmünk legnagyobb alakjai közé kell számítanunk. Ha volna, a ki öt nem katolikus vallása miatt itélné el, arra csak szánakozó mosolylyal tekintenénk.

De mikor elismerjük az érdemet, a nagyságot, nem vagyunk kötelezve arra, hogy minden cselekedetét föltétlenül helyesnek tartjuk. Neki is, mint minden embernek, lehetnek hibái, s mivel nagy ember volt, a kis embereknél nagyobb hibái is voltak.

Az igazságos történelem az ő cselekedeteiben is talál olyanokat, a melyeket hibáztat. A ki elolvassa Horváth Mihálynak három kötetes munkáját, a „Magyar Szabadságharcz Történetét“, a fény mellett meg fogja találni az árnyat is, a mely a Kossuth nagy alakját többször homályba borította. Azután nem jogosult-e, ha valaki helyesebbnek találja, ha a nemzet átalakulásában a vezérszerepet nem Kossuth, hanem Széchenyi István, a legnagyobb magyar viszi. — Kossuth a régít nagy hírtelenséggel lerombolta, fölégette, hogy újat építsen helyén. Nem jogosult-e azok véleménye,

a kik Széchenyi lassu, de biztos munkáját az országra nézve helyesebbnek tartották volna, mint Kossuthét, a kinek szereplése után a szolgaság bilincsei csörögtek a nemzetben. A ki igazságos akar lenni, meg kell engednie, hogy az emberek az ő véleményétől eltérően is gondolkozhaszanak. Mi adjuk meg az érdemnek az ő megillető babért, mert igazságosnak lenni kötelességünk. Azért elítéljük a Zimándy könyvet, mely Kossuthot egyoldalul, csupán hibáiból ítéli meg, s a mi érdeme volt, azt elhallgatja. Elítéljük mi, elítélte az országgyűlési néppárt annak idején, midőn velük a véleményazonosságot megtagdta.

De más a véleményünk a Kossuth-név egyéb viselőivel szemben, különösen a közéletünkben szereplő Kossuth Ferenczel szemben, a ki az atyja nagy nevével üzleteket csinált, a ki azt a nagy népszerűséget, a melyet e név néhai viselője szerzett, akárhány esetben kereskedésre használta fel, hogy: ki ad többet érte, a kinek sok részben köszönni lehet azt, hogy a Kossuth neve többé nem bír azzal a varázserővel, a melylyel azelőtt bírt. Elítéljük az ő pártját, a

A folyosó végén balra van az utolsó kápolna, szent Longinus tiszteletére. Oltárképe a szent lefejezését adja, egész sor apróbb nagyobb festmény pedig a szent kereszt ereklyéjére vonatkozó részleteket.

Ezzel leírásunknak is végére értünk. Nem soroltunk elő mindent, mert arra kötetek kellenének, de az elmondottakból is belátjuk az igazságot annak, a mit dolgozatunk elején megemlítettünk. Szép, megragadó szép az új bazilika, tömve van újabbkori műremekkel, de a régiség-kutató, a művészeti történetben jártas szak tudós szívesebben időzik a kriptákban, mint fenn a tágas csarnokokban. Mert ott letűnt korok stílusát tanulmányozhatja, mely mindenesetre tisztább a maga nemében, mint az új bazilikáé, mely építészeti tekintetben megromlott ízlésű idők alkotása.

II. A régi részlet.

Egyik felől szent András, másik oldalon szent Longinus oltárától lefelé nyulik el a bazilika egész derékhajója hosszában a tulajdonképeni kriptá, két sor pillér három boltzatos csarnokra osztja az egészét; közülük a két szélső gazdag, említésre méltó sirboltokban. A talaj sokkal emelkedettebb, s így sok helyen alig lehet meghajlás nélkül a boltzatosok alatt elhaladni. A pillérek tömörsége is fokozza az alacsony helyiség nyomasztó hatását.

Nincs a világnak talán még egy sirboltja, mely a szellem ennyi arisztokratáját zárma magában, kik közül a legtöbb a legmagasabb trónnak is birtokosa volt. Köztük ott vannak a világi fejedelmek, hatalmas császárok, történelmileg nevezetes egyéniségek.

Nyugosznak némán csöndesen; ide még a templom zugása se haf le, a vastag kőfedelekről

mereven néznek domborművi alakjaik a kíváncsiak szemébe, kiknek gyertyájáról aláhulló viaszcsépepek száz száz év óta vastag réteget terítettek egyik-másik büszke nagyur szépen kivésett ruhájára. Mennyi nagy ember! Megannyi darab világtörténelem a magas szarkofágokban. Ugy tűnik fel az ábrázolóknak, mint ha a befalazott, leforrasztott fedél alól forrongás, zúgás hallatszanék, a belekényszerített hatalmas egyniség mintha kikívánczolnék ismét, ki a szabad levegőre, cselekedni, parancsolni, milliók sorsát intézni. Semmi, — csak az ör csörgeti türelmetlenül a kulcsömeget. Menni szeretne. Mit is tudnak azokon a köveken annyit bámulni, gondolja magában. . . .

Látogassuk meg néhány percze a hallgató lakókat, kezdjük felülről, szent András oltárától, tehát a három hajó közül a jobb oldalról.

Középen áll az isteni Megváltónak szentelt oltár. Mi is fejezhetné ki jobban az elhagyott szomorú hely egyetlen reménységét. Mellette Nardini István, milánói püspök, kardinális sirköve: Karolina, Jeruzsálem, Cyprus és Örményország királynéjának szomszédságában. Az episztopa oldalon Matild grófnő híres adománylevelének egy töredéke, odébb valaki a Monforti grófok közül, majd Belizárnak egyik Tizian nevű hívatatos embere. Ezen az oldalon több okmány-töredéket is látni, ereklyék névsorát, a többi között egy a kritikusok előtt még vitás eredetű gót betűs lapot s egy négyyszögletes vörös márványtáblát vasrács alatt, melyen sok keresztény vértanút végeztek ki a zivatáros időkben.

(Vége köv.)

mely Kossuth-párt néven szerepel. Hiszen Kossuth Ferenc az ő gyengeségében játékszer lett Eötvös Károlynak, a hazugság, a gyűlölködés nagymesterének a kezében. Ki nem tudja ma, hogy ez a párt a Bánffy Dezso pártja, a mely ajkán a 48-as elvekkkel, ugyanazokat a célokat szolgálja, a miként Bánffyt ki kellett seprüzni a miniszteri palotából. Ezeknek az ajkán az 1848 csak czégér, a mit akkor váltanak be apró pénzért vagy csengő aranyokért, a mikor alkalom kínálkozik nekik rája. Összeszűrték a levét a multban, támogatták egymást tüskén-bokron keresztül, támogatják ma és támogatni fogják a jövőben.

Ki nem tudja, hogy a Kossuth-pártot a Bánffy-párttal együtt a katolikusok ellen való vad, fanatikus gyűlölet vezeti, a kik készek elveszteni a maguk előnyét, csak a katolikusoknak ne legyen. Hiszen Eötvös Károly mondotta: Inkább vesszen el a protestánsok autonómiaja is, mint hogy a katolikusoknak is legyen.

Mit adjon egy hazáját szerető magyar arra a pártra, a mely sem a kisiparosokért, sem a kisgazdákért nem tesz semmit, sőt még a börze megadóztatását is ellenzte? Hát Ráczalmásra miért ment a Kossuth-párt? Semmi egyébért. — ámbár öntudatlanul — minthogy a zsidók érdekében tüntessen a keresztény fogyasztási szövetkezet ellen. A ráczalmási nem Kossuth Lajost abczugolták, hanem a Kossuth Ferencz pártját, a mely a zsidókat pártolta ott, a hol a kereszténység érdekeiről volt szó. Hiszen ők csak eszközök, csak ütőkártya voltak a zsidók kezében, a melyet a keresztények ellen kijátszottak.

Hogy az ilyen pártra nem tekintünk tisztelettel, az egészen természetes, hogy az ilyen pártot veszedelmesnek tartjuk a hazára nézve, az egészen logikus következtetés.

Tehát tegyük különbséget a Kossuth Lajos és a Kossuth Ferencz neve és ezen utóbbinak pártja között.

Néppárt vagy a reakció?

Dr. Györfly Zoltán tollából a „Székesfejervár és Vidéke“ legutóbbi számában egy cikk jelent meg „A néppárt, vagy a reakció“ czimen. E cikket komoly hangjánál fogva méltónak találjuk arra, hogy vele foglalkozzunk, s minden komolysága mellett is nagy felületességeire rámutassunk. Irója először megvádolja a néppártot s midőn a társadalom nagy problémáival foglalkozik, ahelyett, hogy felülemelkednie a pártok hétköznapi surlódásain s magasabb szempontból vizsgálma a politikai és vallási élet küzdelmeit — csak egy vidéki kaszinó álláspontjára helyezkedik és így mondja ki ítéletét. Az eredmény természetesen nem is lehet más, minthogy a néppárt és a reakció egy és ugyanazon dolog. De hát ezt a brilláns ítéletet nem lehetett volna kevesebb fáradsággal is előírni? Minek hasábotkárni a néppártot, melyet előzőleg már néppártot pártnak bélyegez indoklás nélkül. Figyeje el a cikkíró, hogy ebből a szempontból indulnak meg a politikai és társadalmi kérdések fölött való viták a falusi kaszinókban is. Űsd a zsidót — és megindul a szó a zsidókérdésről; hunczut a német — és folyik a szóáradat az osztrák kiszípolozó politikáról stb. Az eredmény min-

dig előrelátható. Kár volt a cikk írójának erre a hétköznapi álláspontra helyezkedve, cikket megírni.

Néztek csak nagyjából a cikket.

Azt mondja a cikk írója, hogy „Magyarországon néppárt theoretice nem létezhetik s praktice is inkább népmító pártként jelenhetnek meg egy töredék“... Merész kijelentés. A cikk írója nem tudná azt, hogy Magyarországon tényleg van néppárt a parlamentben, mely az ellene indított ádáz üldözés daczára is napról-napra tért hódít? Nem csak theoretice létezik a néppárt, de praktice is dicséretesen megállt zászlaja mellett és az ország közvéleménye mindig nagyobb szimpatiaival fordul teleje. S mit fog csinálni a cikk írója e merész kijelentésével, ha a legközelebbi választás alkalmával ötven-hatvan néppárti képviselő fog bevonulni a parlamentbe? Azt mind népmítónak fogja mondani? Természetesen; hisz már az egész pártot előre ilyenek bélyegezte. Kár a szavakkal dobálózni. Az indoklás meg valóban exotikus, hogy miért nem létezhet Magyarországon néppárt? A cikkíró szíriut azért, mert Európa parlamentjeiben analóg esettel nem találkozunk. Mivel tehát nincs precedense a néppártnak a külföld parlamentjeiben — idehaza se létezhetik. Ha ez érv akar lenni, akkor az nagyon gyöngye. Azután meg csak jobban meg kell nézni Európa parlamentjeit, s rövid keresés után analóg viszonyok között fejlődött precedensét azonnal megtaláljuk a néppártnak.

Sohase okozzon aggodalmat a cikk írójának az, hogy a jövőkor állambölcsészei miként török a fejüket azon, hogy a néppártnak miképp lehetett olyan vezére, mint gr. Zichy Nándor. Azok az állambölcsészek majd tisztább szemüvegen át nézik most lezajló történelmünk lapjait, s jobban is megértik, mint a jelenkor fiai, kik eltévednek már a falusi politika kanyargós ösvényén is. Föltesszük a cikk írójáról, hogy nem gyanusítja gr. Zichy Nándor hazafiságát; éppen azért követeli tőle, hogy vallásos érdekeit rendelje alá az állam szuverenitásának, mert szerinte „az államcél és a vallás elvei sohasem ellenkezhettek; mert az állam célja az érdekek kiegyenlítése és az előhaladásra való törekvés — a vallásnak főkötelessége; az emberiség lelki-világát, az elhatározó motívumok erkölcsi tisztaságát kifejezni — ha ezt a hatáskört túllépi, akkor a talajt elveszti lábai alól.“

Bámulatra méltó az a felületesség, melylyel a cikk írója elbánik e nagy kérdésekkel.

Allam és vallás czéljaikban nem ellenkezhettek egymással — lévén az államnak célja a polgárok földi boldogságának előmozdítása, a vallás célja pedig az emberek örök üdvének előkészítése. E két cél sohasem keresztelheti egymást; ebben igaz van a cikk írójának. — Amde ha az állam céljának elérésében oly eszközöket használna, mely kisebbíti, sérti vagy egyenesen elveti a vallásnak öröküdvre vezető eszközeit — valjon mit tenne a cikk írója? Egy személyben polgár is, hívő is — melyiket üti agyon önmagában ily dilemmába kerülvén? Engedni fogja, hogy az állam lábbal tapodja vallásának üdvesszökeit, csak azért, hogy egységes kodex szerint ítélkezzen az állam pusztán földi vonatkozású ügyeiben? Ha szívébe tekint a cikk írója, akkor azt fogja mondani, hogy nem. Hol van tehát az ok, mely egy és ugyanazon személyben szemben állítja a polgárt a hívővel? Az állam ama föltétlenül hibás cselekedetében, midőn czéljainak elérésére oly eszközöket használ, melyek sárba rántják a vallás sokkal magasztosabb üdvesszökeit? Az államnak nem szabad ily eszközöket használnia; az államnak nem szabad megátadni a polgárban a hívőt és viszont az egyháznak a hívőben a polgárt.

Már most a cikk írója, midőn hallja az egész országban fellhangzó elégtelenséget, így katolikus, mint protestáns részről az egyház-törvények ellen, akkor csak jogosultnak fogja tartani ama törekvést, mely ezen törvények megváltoztatására irányul? Hogy ennek a törekvésnek célhoz jutására párt alakult, mely benn van az ország parlamentjében — mire

mutat ez? Arra, hogy csak abban a pártban vannak nemcsak hívők, de hazafiak is, kik lelkiismeretből sérelmeiknek a legtörvényesebb alakban akarnak orvoslást keresni. Hogy néppárt a neve eme pártnak... ez annyira természetes, hogy megütközni alig lehet e fölött. Magyarországon keresztény népet sújtotta e törvény — az egész népnek érdeke védelmére kelni megtámasztott igazainak. De legyen nyugodt a cikk írója a párt nevét illetőleg — nem a név határoz — nevezheti magyar centrumnak is — ez sem bánt bennünket, ha így szimpatikusabb.

E rövid néhány szóból be kell látnia a cikk írójának, hogy felszólításának: „hagyjuk ki a politikából a vallást“, nem tehetünk eleget. Arra pedig, hogy a nagyok kezébe csak eszközök vagyunk — nem reflektálunk, mert mi megvédjük lelkiismereti igazainkat, nem biztatásra, de, ha kell, nagyjaink akarata ellenére is.

UJDONSÁGOK.

— **A szent Ferencz-rendiek köréből.** A szent Ferenczrendiek Szűz Máriaról nevezett szerzetes tartománya *Lauer* Alajos római miniszter generális elnöklete alatt f. hó 22, 23 és 24-én gyűlést tartott Pozsonyban a szerzetes kormányának teljes jelenlétében. Az ülésen *Kudelka* Gellért helybeli házfőnök is részt vett. Ez alkalommal megválasztották az új rendfőnökök, köztük *Kudelka* Gellért is, a ki ujjalag főnöke lett a székesfehérvári rendháznak. A rendiek jelenleg 11 újoncznövédeké, 15 bölcsészethallgatója és 12 theologusa van.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Orbán* Imre helybeli adótitstet adóhivatali segéddé nevezte ki.

— **Adótitstéi vizsga.** *Lenyel* Sándor helybeli adóhivatali gyakornok f. hó 23. és 24-én tette le kitűnő sikerrel az adótitstéi vizsgát. Szívből üdvözlöjük.

— **Kitüntetétek.** A párizsi kiállításon kiüntetést nyertek megynék és városunkból: *József* főherczeg uradalmi két aranyérmét a mezőgazdasági termények és vadászati csoportnál; ezüst érmét *Keszev* Mihály helybeli iparos a farmunka csoportnál; bronz érmét *Felmayer* István és fia czég a pamút és szövő-ipar csoportnál.

— **Megőrült jegyző.** Részvétellel értesülünk, hogy *Györfly* Gyula, Szaár község derék jegyzője a napokban hirtelen megőrült. Betegsége rokonainál Duna-Veesén tört ki rajta teljes erővel. Rögöszméréjévé lett, hogy ő van hivatalba megterelést Umbertó olasz király meggyilkosáért; majd azon fantaziált, hogy Duna-Veesén orsz. képviselővé választották. Nagy és szép szőlőbirtokainak tovább fejlesztése végett Olaszországba akart menni tanulmányutra, amde betegsége kitört rajta s gyógyintézetbe kellett szállítani. Családja bizik felgyógyulásában s ezt mi is kívánjuk a derék és pontos tisztviselőnek.

— **Beiratások.** A helybeli ciszt. r. kath. főgimnáziumban augusztus 30-án és 31-én lesznek a javító, pótló felvételi és magánvizsgálatok. Szeptember 1, 2 és 3. napján a beiratások lesznek d. e. 8—12 óráig. A tanulók tartoznak a felvételre személyesen, atyjok, anyjok, vagy gyámjok, illetőleg ezeknek megbízottjai kíséretében az igazgatóságnál jelentkezni s mult évi iskolai bizonyítványukat, úgy szintén a himlő oltásról, vagy újraoltásról szóló bizonyítványt bemutatni. A beirási díj nyolcz korona, a tandíj félévkenként husz korona, mely előre fizetendő.

— **Tanév megnyitás a főreáliskolában.** A javító és pótló vizsgálatokat augusztus 30. és 31. napján tartjuk. Azon tanulók, kik ilyenmü vizs-

gálatokat tenni óhajtanak, mult tanévi bizonyítványukkal augusztus 30-án reggeli 8 órakor jelentkezzenek az intézet tanári termében. — A tanulók beírása szeptember 1. 2. és 3. napján d. e. 8—12 óráig történik, mely alkalommal a tanulók megfizetik a felvételi díjat és a mellékdíjakat (összesen 12 koronát), s felmutatják a következő okmányokat: 1.) születési bizonyítványt, 2.) a mult évi iskolai bizonyítványt, 3.) himlőoltási igazolványt. — A kik intézetünknek már tanulói voltak, születési bizonyítványt felmutatni nem tartoznak. Az igazgató által történt felvétel után minden tanuló az osztályfőnök uraknál jelentkezik, s ott az osztályba beiratkozik. A tandíj 48 korona, s Koronczy Imre tanár urnál fizethető az I. A. osztály termében. De fizethető 12 koronánként 4 részletben is: október 15-ig, december 1-ig, március 15-ig, május 1-ig. A tanítás az intézetben szeptember 4-én reggeli 8 órakor kezdődik, mikor az igazgató felolvassa az iskolai szabályokat s az osztályfőnökök közlik az órarendet. A pótló és javító érettségi vizsgálatok az intézetnél szept. 10-én d. e. 8 órakor tartatnak. Székesfehérvárott. 1900. aug. 25-én. Dr. Kuthy József, kir. főigazgató.

— **A megyei árvaházépítő bizottság** ma d. e. 11 órakor Szűts Artur főjegyző, h. alispán elnökle alatt ülést tartott, mely alkalommal a Martonvásáron építendő árvaházra beérkezett építési ajánlatokat vették tárgyalás alá. A beérkezett három ajánlat közül Biró Károly és Gyula czég ajánlata lévén a legelőnyösebb, Felföldy Dániel és Hegyi Ferencz vállalkozók ajánlatának mellőzésével elfogadtattott. Ugyanez alkalommal a bizottság elhatározta, hogy költségkimélys szempontjából a tervbe vett díszítések mellőzendők.

— **Bertalan-napi vásár.** A legelőnyösebb vásárokat egyike szokott lenni a Bertalan-napi vásár, bár silánynak ígérkezik, eddig is elég idegen jött városunkba. A sok idegen között vannak állandó alakok zsebmetszők, cigányok s alkuszok alakjában. Ezek főleg Polczay Péter r. alkuspitány vendégei, a ki ma márhajnalban fogadta őket a vámonknál. Ott ugyanis az alkuszok gabnára s lábas jószágra elővételeket kötnek, a mi egyértelmű a vásár megrontásával. Valóban üdvös dolog volna a vámonkhoz egy-egy rendőrt állítani szolgálatra: persze ha volna — jóvalna! — A zsebmetszők üdvözlése délután történt elég szép eredménnyel, ez utóbbit azonban a vizsgálat érdekében kénytelenek vagyunk elhallgatni.

— **A vármegye halottja.** A vármegye házában lengő zászló hirdeti Virág István portásnak gyászos ellunyását. 40 évig szolgálta hűséggel a megyét, miglen ma délelőtt egy heti szenvedés után 64 éves korában meghalt. Temetése holnap délután lesz a kath. egyház szertartásai szerint.

— **Megunták a javulást.** A haramia csemetéknek nem tetszik a javító intézeti élet, a mikor csak szerét tehetik, megugranak a zárt falak közül. Tegnep d. u. 5 órakor egy örízetlen pillanatban Hencz Gusztáv 19 éves és Horák István 17 éves növendék ugrott meg az intézet kerítésén keresztül s daczára annak, hogy eltűnésüket csakhamar észrevették, nyomuk veszett. Még aznap széleskörű nyomozásra indultak a család-fők, eddig nem kerültek elő. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **Kórházi ülés.** A megyei kórházépítő bizottság f. hó 30-án d. e. 10 órakor a vármegye háza II-od emeleti kis termében ülést tart.

— **Arlejtés.** A vármegye házában f. hó 23-án tartatott meg az arlejtés a ruhaneműek, irodaszerek, világító és tüzelő anyagok beszerzése tárgyában Szűts Artur főjegyző, h. alispán elnökle alatt. A következők ajánlatai fogadtattak el: Csikós Endréné a posztóneműek szállítására, Horváth Mihály csizmadiáé a lábbeliekre, Kovács Pál a gyertya szállításra, Pollák Gusztáv és társáé a tűzifa, Kubik Lőrinczé az irodaszerek szállítására.

— **A „székesfejérvári Korékpáregyesület“** f. hó 27-én este fél 9 órakor az „Elite“ kávéház külön helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség. A közgyűlés egyedüli tárgya: az egyesület fentartása, illetve átadása vagy végleges feloszlása.

— **Hirtelen halál.** Waldhauser Gábor, széles körben ismert cipész mester, fapiacz 7 sz. alatti lakos a szokott jókedvvel dolgozgatott tegnap délelőtt szarka-utcai műhelyében, midőn 11 óra tájban a szívéhez kapott s holtan terült el a dolgozó asztal mellett. A rendőrhatalóság elrendelve a boncolást, dr. Ároky Antal ker. orvos a halál okául szívszélhütést konstatált. Az ellunyat ma temették el általános részvét mellett.

— **Elitelt tolvaj.** Paksi Éva, nagy-perkátai 18 éves ceselédleány a mult hónapban Fried Jakab budapesti lakostól, kinek szolgálatában volt, elloptott 60 koronát s mintegy 100 korona értékű értéktárgyat. A pénzen Arany Katalin iváncsai helynélküli ceseléddel ruhát vásároltak. A budapesti törvényszék Paksi Évát lopás miatt 2 havi Arany Katalint orgazdaság miatt 1 havi fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

— **A gyárszemlék** dolgában arról értesítette a kereskedelmi miniszter a másodfokú iparhatóságokat, hogy az iparhatósági megbízottak által az év végén kitöltött gyárszemlévek és az iparhatósági megbízottak választásáról szerkesztett jegyzőkönyvek az elsőfokú iparhatóságok által vizsgálándók meg s jövőben sem a kereskedelmi miniszterhez, sem a másodfokú iparhatóságokhoz ne terjeszszék fel.

— **Boroshordók és a vasut.** A vasuton szállított boroshordókkal, amelyek telve voltak, eddig vajmi gyakran megesezt, hogy abroncsuk eltört, dongájuk pedig behorpadt, aminek a következménye az volt, hogy a bor kifolyt, a vasut pedig kártérítést fizetett. A vizsgálat, amit az ügyben megindítottak, azt derítette ki, hogy a veszedelmet a vasuti kocsik tolatása okozta s a hordóknak rendszerint akkor esetet bakk, mikor a vagonok egymáshoz ütődtek. Most hát az államvasutak igazgatósága elrendelte, hogy a boroshordókkal telt vasuti kocsikat a mozdony segélyével tolatni nem szabad. Az ilyen kocsikat ezután a munkások tolják s a többivel így kapcsolják össze.

— **Szülők figyelmébe.** R. kath. állami tisztviselőnél tanuló teljes ellátásban részesülhet a családfe részéről a tanulásban segédkezés és szigoru felügyelet biztosítottatik. — *Czím a kiadóhivatalban.*

— **2—3 középiskolai tanuló** egy kath. hivatalnok családnál jó ellátást nyerhet a jövő iskolai évre. — Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

— **Megvételre keresek** már használt, de jóhangú czimbalmot. 2705.

— **Vidéki szülők figyelmébe.** Jó családból származó 2 fiu a *tanév folyama alatt* teljes ellátásban részesülhet.

— **Két, csakis első vagy másod-osztályba járó, r. kath. középiskolai tanuló teljes ellátást nyerhet a tanévben.** Felügyelet, nevelés és előmenetel garancziáját nyujtva, csakis intelligens szülők gyermekei fogadtatnak el. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatalban nyerhető.

— **Ifj. Schumann József** aranyozó eddigi üzleti helyiségéből ugyancsak a barátok új épületében (Szt. Imre-u. 2. sz.) közvetlen a régi mellett levő üzlethelyiségbe költözött. Üzletét ez alkalommal ujonnan s oly gazdagon rendezte be, hogy méltán ajánlhatjuk az érdeklődők figyelmébe a fiatal, törekvő üzletembert.

— **A legizetesebb asztalvív** a „Kristály“ Szent-Lukács-fürdői hegyiforrás, mely mint egészséges ásványviz több száz orvos által ajánlja van.

Irodalom.

— **Gyász-szertartás.** *Temetési kézikönyv.* Egyháziag jóváhagyott kutfók után összeállította Kocsi Mayer Gyula. Ily czimen jelent meg a Szent-Gellért kath. műintézet könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII., Práter utca 44) egy hézagpótló, két kötetes munka, mely ugy a rom. kath. kántoroknak és kántorjelölteknek, mint a lelkészeknek igen hasznos kézikönyv. Az I. kötet tartalma: Temetési szertartások a háznál és a sírnál, gyászénekek. Ára 2 korona 50 fillér. II. kötet: Halotti bucsuzatok. Ára 3 korona. A két kötet együtt 4 kor. 40 fillér. Az összes előzetes beküldése után a szállítást bérmentesen eszközli a kiadóhivatal.

— **Az „Egyházi Közlöny“** 34. száma a következő tartalommal jelent meg: A katolicizmus örömapjai. — Egyházi értesítő. — Tárca: Facies sacerdotalis. — Hódolat az Ur Jézusnak. — Az orsz. katolikus nagygyűlés. — A katolikus tanítók II. ünnepi kongresszusa. — Hétről-hétre. — „Finitis tragodiae.“ — Széchenyi keresztény filozófiája. — Lelkipásztor. — Szószék. — A budavári király palotai kápolna új orgonája. — Kérdések és feleletek. — Személyi hír. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. Az ügyesen szerkesztett lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára egész évre 10 kor. Kiadóhivatal: Budapest, VII. ker. Rózsan-téza 23. sz.

KÖZGAZDASÁG.

— **Állatforgalmi korlátozás.** A földmívelésügyi miniszter értesítése szerint a cs. kir. osztr. belügyminiszter augusztus hó 18-án kiadott rendeletével s azonnal kezdődő érvényességgel a sertésvesznek osztrák területre történt behurcolása miatt a sertéseknek Ausztriába való bevitelét Székesfehérvár város s a székesfehérvári járás területéről megtiltotta.

Piaczi árak:

Buza	13.80—14.60 kor.
Rozs	11.80—12.60 „
Árpa	10.60—13.80 „
Zab	10.80—11.60 „
Tengeri	13. ———— „

Utazás az egyházi zene körül.

Irta: **Terensius.**

(Folytatás.)

Néhány esztendeje országos Czeczilia-egyletünk is van. Viszonyaim, állásom, — bár tehetségem és lehetőség szerint mindig gyakorlatilag törekedtem a jó egyházi zenét meghonosítani, megkedveltetni, előmozdítani, egy szintén írásban is, — nem engedték, hogy közvetlen és személyesen vegyek részt az eddig tartott gyűléseken, főképp a megalakuló gyűlésen, melyhez az újságok oly nagy reményeket fűztek. De távolból és a lapok közleményeiből figyelemmel

kísértem mindig az egyházi zene-reform mozgal-
mot hazánkban. Értekeztem néhányszor olyan
uri egyénekkel, kik a szóban levő gyűléseken
részt is vettek. De ne forszirozzuk ezt. Nézzük
az eredményt. A Mátyás-templomban, ugy szintén
más vezéregyházainkban, kivéve a pécsi,
zenetekintésében mintaszerű székesegyház, rész-
ben a temesvári és szatmári székesegyházak,
hol komolyan megkezdték Rubrika szerűen
művelni az egyházi éneket és zenét, — még
koránsem adták fel régi tradícióikat. Itt-ott
adnak elő egy kis Palesztrínát és hasonlót, de
akkor is könnyebb a lelküknek, ha jócskán
megpaprikázhassák megzenésített régi magyar
énekekkel, még más mindenféle modern stíli,
hangulatu és szellemű szerzeményekkel és eszük
ágában sen jut még végre valahára is a minden
egyházi zene és ének feltétlen és nélkülözhetlen
alapjára állani egyházzenei működésükkel, azzal
az éneklési móddal és annak szellemében kez-
deni, folytatni, jobb, az istentiszteletre méltóbb
egyházzenei állapotok megteremtését, a mely
éneket magáénak, tulajdonának mond az egyház
és azért fölkarolását, művelését első sorban és
joggal követeli oltárai közül. Ez az alap pedig
a Gregorianum! Ha egyszer-egyszer az újságból
nem olvasná ki az ember, hogy ebben vagy
abban a fővárosi vagy vidéki városi templom-
ban milyen szépen fognak ünnepélyes misér
muzsikálni, vagy már muzsikáltak is, hát egy-
házi zenéről alig hallanánk, alig tudnánk. Aztán
megjegyzem itt, hogy fent leirt állapotokat
tapasztaltam ám még tavaly is, midőn Országos
Czeccilia-egyletünk már néhány éves volt. A
sok szép terv, a sok szép felolvasás, a sok
tanácskozás tehát „inter fratres“ volt és maradt,
utána mindenki nézett ismét a saját maga egyéb
dolgai után, és az egész oly eredménytelen volt,
mint a pusztában kiáltónak szava, — elhangzott.

Mi ennek az oka? Talán most sem érett
meg erre a katolikus Magyarország? Vagy
talán a különböző állásu, hivatásu és rangu
katolikus Magyar közönségben rejlik a hiba?
Annyira elfogott a közömbösség, a nemtörődés,
elfogultság álma, hogy nem tudunk ébredni?
Avagy talán gyengék az ébresztő hangok, nem
elég élénkek, figyelmet és érdeklődést keltők,
nem elég gyújtók? Meglehet, hogy az egyik,
meglehet, hogy a másik. Tény csak az marad,
hogy az eredmény nem felel meg sem a követel-
ményeknek, sem pedig azoknak a törekvéseknek,
mondjuk még azt is, hogy áldozatoknak, melyek-
ről az utolsó néhány év alatt az egyházi zene-
reformot illetőleg hallottunk. De az is tény,
hogy oly reformok, aminő a katolikus egyházi
zene égetően szükséges reformja is akar lenni,
erőlyesen kell megkezdeni, még pedig az egész
vonalon, áldozatot kimélni nem szabad. Ki kell
azt terjeszteni ugyszólván egy csapással az egész
országra, meg kell gyujtani az egyházi zene-
reform tüzét az ország minden részében, meg-
győzni először is a liturgia őreit és ezek segítőit,
ezek által a híveket, hogy egyházi zene dolgában
rosszul állunk, téves eljárást követünk s hogy
e téren koránsem felelünk meg azoknak a jogos
követelményeknek, melyeket az egyház, a mi
istentiszteletünk szentsége az egyházi ének és
zenéhez fűz, hogy e tekintetben letértünk az
igaz utról, s hogy a mi szokásos, megnem felelő
egyházi zenénk és énekünk alapos megjavításra
szorul.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő: Chay Antal.

SZÉKESFEJÉRVARON:

Kovács Pál,
Ófner Béla,
Taubler Béla,
Bogyay Andor,

Deutsch F. Adolf,
Stern Béla,
Ózv. Birkmayer
Lajosné.

Nyári Béla,
Lichtneckert József,
és
Göndör Samu

kereskedéseiben.

Knazovitzky Béla

különlegességek uri- és női divatárkban
Székesfehérvár, Nádor-utca.

Ajánlja a n. é. vevőközönség figyel-
mébe újonnan felszerelt s tetemesen meg-
nagyobbított raktárát. **Hazai gyártmányu,
valódi angol, Borsalmó olasz** stb. elsőrendű
gyárakból beszerzett kemény és puha
kalapok a legdivatosabb szín és formákban.

Remek ujdonságok nyakkendőknben.

A legjobb férfi-, női- és fiu kész fe-
hérműek u. m. ingek, gallérok, kézelők,
lábravalók, zsebkendők.

Különlegességek sport czikkeknben.
**A legtartósabb bőr és mindennemű házi és
posztó cipők.**

Sapkák, esőernyők, szivar- és pénz-
tárczák, szövött és kötött árúk. Glace,
svéd, kutyabőr kesztyük.

**Alkalmi vétel valódi szarvasbőr kesz-
tyükben, párja 1 kor. 80 fillér.**

Kész női blousok remek választék-
ban. Női és lányka kötények cloth, lüster
és mosó anyagból,

fiu és leányka kész ruhák,

schiffonok, vásznak, bélés-árúk; zsimór,
szalag és csipke-diszek stb. rövidáru-
czikke

a legjutányosabb árban!

Ugyanitt egy fiu tanulónak felvétetik.

Ifj. SCHAUMANN JÓZSEF

ARANYOZÓ, MÁRVÁNYOZÓ, TEMPLOMDISZITÓ, TÜKÖR-, KÉP- és KÉPKERET
RAKTÁRA

SZÉKESFEHÉRVÁROT,

Szt.-Imre-utca 2. sz. (Barátok új épületében.)

A főtisztelendő Clorus, magas nemesség s t. kegyuraságoknak üzle-
tetmet szíves figyelmébe ajánlani bátorkodom annál is inkább, mert szin-
tén a barátok épületében levő újabb és tágasabb üzlethelyiséget
óriási anyagi áldozatok árán ugy rendeztem be, hogy a legkényesebb
igényeket is a legpontosabban kielégíthetem.

Művelem és elvállalom a templomdiszítésnek következő ágait:

Oltárépítészetet és oltárdiszítést,

uj oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szentsirok építését aranyozását és festését,
minden stylben, beadott rajz vagy tölem tervezett rajz után a legegyszerűbb s a leg-
diszesebb kivitelig.

Lourdesi Mária-oltárok építését.

Régi oltárok, szószékek, szobrok renoválását

újonnan fából faragott szobrokat, ezeket pedig a megfelelő színekben festve, gazdagon
aranyozva, vagy egészen aranyozva.

Nálam megrendelhetők mindennemű **olajfestményü képek és stáció-képek.**

Tisztelt Schaumann Ur!

A paduai sz. Antal képre vonatkozó tudósítását köszönettel vettem s azt
alkalmilag elhozatom.

Ezen alkalommal készséges örömmel tudatom, hogy a velencei r. k. templom
főoltárkép rájáának, valamint a gyertyatartóknak megaranyozásával nagyon meg-
vagyok elégedve s mindenkinek tetszését és dicséretét kiérdemelte; s így önt bárki-
nek pártfogásába a legmelegebben ajánlom és ajánlhatom.

Velence, 1899. nov. 14.

Tisztelettel

Beleznay István, plebános.